

Om antagandet af denna lag anses böra utgöra ett *vilkor* för antagandet af den ofvan föreslagna lagen om ändringar i 17 kap. rättegångsbalken eller tvärt om, böra naturligtvis de båda lagförslagen sammanslås till ett.

N:o 92.

Af herr **O. Jonsson** i Hof m. fl., *angående antagande af lag om sakkunniga biträden åt domstolarne.*

I Kongl. Maj:ts proposition n:o 3 till 1893 års Riksdag med förslag till lag angående bevisning inför rätta m. m. förekommo i 3 kap. af nämnda lag bestämmelser »om sakkunnige», hvilka af lagutskottet i dess utlåtande n:o 25 lemnades utan anmärkning och likasom lagförslaget i dess helhet af Första Kammaren godkändes, men af Andra Kammaren förkastades på skäl, som dock icke i någon mån voro rigtade emot eller ega tillämpning å denna del af lagförslaget.

Den fråga, som sålunda genom sin sammanbindning med andra mera tvifvelaktiga ämnen föll, synes emellertid vara i behof af en snar lösning. Man har hittills varit nödsakad att i brist på annan laglig form använda vittnesbeviset såsom medel att bibringa domstolen nödig sakkunskap i mål af mera speciel natur. Men denna form är utan tvifvel alldeles olämplig. Vittneseden innebär i sjelfva verket ingen förpligtelse för en sakkunnig; ty denne har icke att berätta hvad han »vet händt och sant var» utan att meddela sitt *omdöme* om konsekvenserna af utredda faktiska förhållanden. Redan ordalagen i den första paragrafen af nämnda kapitel visa, att den sakkunnige är *domstolens biträde vid pröfningen* af en fråga, till hvilkens bedömande erfordras särskilda tekniska insigter, att han således intager en helt annan ställning till parterna och domaren än vittnet. En lagstiftning i detta

ämne synes sålunda icke stå i något nödvändigt inre sammanhang med lagstiftningen om vittnesbeviset eller om bevisningen i allmänhet, utan lämpligen kunna behandlas såsom fristående ämne. Genom en sådan ordning för frågans behandling torde man också kunna hoppas att utan vidare dröjsmål få fastställda allmänna regler om domstolarnes befogenhet att tillkalla sakkunnige. Vid sådant förhållande kan och bör man lemna alldeles å sido de s. k. »sakkunnige vittnena», om hvilka 46 § i lagutskottets berörda förslag handlar; ty dessa åberopas af parterna för att bestyrka sakförhållanden af vetenskaplig eller teknisk natur och skilja sig i intet annat afseende än sakkunskapen från vanliga vittnen. Det följer således af sig sjelft, att om dem gälla de vanliga vittnesreglerna.

I vissa slags mål, såsom vatten- och sjörättsmål, är det redan genom speciallagar sörjdt för, att sakkunskapen står till domstolarnes förfogande, och dessa föreskrifter torde fortfarande böra få gälla, men, derest en allmän lag om sakkunnige blir utfärdad, läser det för framtiden blifva både onödigt och olämpligt att vidare meddela sådana specialstadganden.

Vi föreslå alltså, att Riksdagen måtte för sin del besluta en lag af följande lydelse:

Lag om sakkunniga biträden åt domstolarne.

Häri genom förordnas, som följer:

1 §.

Finnes för pröfning af fråga, som icke utan särskild insigt i viss vetenskap, konst eller handtering kan bedömas, nödigt att inhemta yttrande af sakkunnig; höre rätten öfver frågan myndighet, embets- eller tjänsteman eller annan, som är satt att tillhandagå med yttrande i det ämne, frågan rör, eller nämne en eller flere för redbarhet och för skicklighet i ämnet kända personer att afgifva yttrande.

2 §.

Vid val af sakkunnig har rätten att tillse, att uppdraget ej lemnas någon, som till saken eller någondera parten är i sådant förhållande, att derigenom hans tillförlitlighet kan anses förringad.

3 §.

Nämnes till sakkunnig någon, som icke på grund af embete, tjenst eller annat allmänt uppdrag har att afgifva yttrande i frågan; förordne rätten tillika, huruvida den sakkunnige har att afgifva skriftligt utlåtande eller skall muntligen vid rätten meddela upplysning.

4 §.

Ej må någon, som icke å embetets vägnar eller eljest på grund af allmänt uppdrag har att afgifva yttrande såsom sakkunnig, mot sin vilja dertill förpligtas. Den, som åtagit sig sådant uppdrag, må sedan ej utan giltig ursäkt undandraga sig att det fullgöra; tredska han, ege rätten hålla honom dertill medelst vite.

Sakkunnig, som blifvit fäld att utgifva vite, ege söka ändring i beslutet genom besvär och gälle dervid hvad i fråga om klagan öfver slutligt utslag i brottmål är stadgad.

5 §.

Sakkunnig, hvars yttrande afgifves å embetets vägnar eller eljest på grund af allmänt uppdrag, skall, der rätten så förordnar, med hand å bok aflägga denna ed: »Jag N. N. lofvar och svär vid Gud och hans heliga evangelium, att jag skall efter bästa förstånd och samvete fullgöra det uppdrag, som mig i detta mål lemnats; så sant mig Gud hjelpe till lif och själ.»

Är af den sakkunnige skriftligt utlåtande afgifvet, varde eden derefter lämpad; och må i ty fall eden afläggas vid den underrätt, som för den sakkunnige är lägligast.

6 §.

Sakkunnig njute för sitt biträde skälig godtgörelse efter ty rätten bestämmer. Om ersättning till sakkunnig, som å embetets vägnar eller eljest på grund af allmänt uppdrag har att afgifva yttrande, gälle hvad särskildt stadgas.

Ersättning skall utgifvas af käranden eller, der målet är i högre rätt fullföljdt, af klaganden, men stanna å den, som vid sakens slut rätten finner dertill skyldig. I brottmål, der allmän åklagare å tjenstens vägnar förer talan, skall ersättningen förskottsvis utgå af allmänna medel.

I rättens beslut angående ersättningen ege såväl den sakkunnige som den, hvilken dömts att till honom utgifva ersättningen, söka ändring genom besvär, på sätt i 4 § sägs; dock må beslutet genast verkställas.

7 §.

Hvad här ofvan är stadgadt skall ock ega tillämpning i fall, då rätten finner nödigt att vid besigtning eller undersökning af visst föremål anlita biträde af sakkunnig.

8 §.

Hvad i allmän lag eller särskild författning är föreskrifvet angående sakkunnigs hörande i visst fall länder fortfarande till efterrättelse.

Stockholm den 27 januari 1894.

Olof Jonsson
i Hof.

Anders Persson.

Carl Carlson Bonde.

Werner G. von Schwerin.